

๒๕ ก.พ. ๒๕๓๓

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการและผลกระทบของความเจ็บป่วยเรื้อรัง
กับภาวะสุขภาพจิตในคู่สมรสของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

The Relationship Between Selected Factors, Impact of Chronic Illness
and Mental Health Status in Spouses of Chronic Patients

จุไรรัตน์ มิดรทองแท้

อภินันทนาการ

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย

ม. มหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาพยาบาลศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. ๒๕๓๒

ISBN 974-586-584-2

สงวนลิขสิทธิ์

Copyright by Mahidol University

18034

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการและผลกระทบของความ
เจ็บป่วยเรื้อรังกับภาวะสุขภาพจิตในคณิสรรของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
ชื่อผู้วิจัย จุไรรัตน์ มิตรทองแท้
ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ทัศนา บุญทอง ค.บ., M.S., Ed.D
พาริดา อิบราฮิม ค.บ., (พยาบาล), M.S. (Nsg. Service Adm.)
พรศรี ศรีอัญญาพร วท.บ., ค.ม. (วิจัยการศึกษา)
วันที่สำเร็จการศึกษา 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2532

บทคัดย่อ

โรคเรื้อรัง เป็นปัญหาสุขภาพที่มีความสำคัญซึ่งก่อให้เกิดความบกพร่องในหน้าที่ต่าง ๆ
ของร่างกาย ครอบคลุมซึ่ง เป็นผู้ที่ใกล้ชิดผู้ป่วยย่อมที่จะได้รับผลกระทบของความเจ็บป่วย
เรื้อรังที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะคณิสรรซึ่ง เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดผู้ป่วยมากที่สุดอาจได้รับผลกระทบและ
ต้องปรับตัวอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดภาวะ เบี่ยงเบนของสุขภาพ
กายและจิตได้ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบาง
ประการและผลกระทบของความเจ็บป่วยเรื้อรังกับภาวะสุขภาพจิตในคณิสรรของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
โดยทำการศึกษาคณิสรรของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มารับการรักษาที่คลินิกเฉพาะโรค แผนกผู้ป่วย
นอก โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลรามาธิบดี จำนวน 100 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดย
ใช้แบบสอบถามผลกระทบของความเจ็บป่วยเรื้อรัง และแบบประเมินภาวะสุขภาพจิตในคณิสรรของ
ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยการทดสอบค่าที่ (t-test) ผลการ
วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เพศมีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตในคۇสมรสของผู้ป่วยโรคเรื้อรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)
2. อายุและรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะสุขภาพจิตในคۇสมรสของผู้ป่วยโรคเรื้อรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$)
3. ระยะเวลาของการสมรส ลักษณะครอบครัว และระยะเวลาของการเจ็บป่วยเรื้อรัง มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตในคۇสมรสของผู้ป่วยโรคเรื้อรังอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$)
4. ผลกระทบของความเจ็บป่วยเรื้อรังมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะสุขภาพจิตในคۇสมรสของผู้ป่วยโรคเรื้อรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$)
5. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า กลุ่มตัวทำนายที่สามารถร่วมกันทำนายภาวะสุขภาพจิตในคۇสมรสของผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) ได้แก่ อายุ รายได้ของครอบครัว และผลกระทบของความเจ็บป่วยเรื้อรัง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายความผันแปรของภาวะสุขภาพจิตในคۇสมรสของผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้ร้อยละ 50.16 โดยมีสมการทำนายในรูปคะแนนดังนี้

$$Y (\text{ภาวะสุขภาพจิต}) = 108.8266 - .6182 X_1 (\text{ผลกระทบของความเจ็บป่วยเรื้อรัง}) + 3.5271 X_2 (\text{รายได้ของครอบครัว}) + .3794 X_3 (\text{อายุ})$$

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ควรส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคและการดูแลตนเองแก่ผู้ป่วยและครอบครัวโดยจัดการสอนเป็นกลุ่มเฉพาะโรค ขณะเดียวกันให้ผู้ป่วยและคۇสมรสในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จัดตั้งทีมที่ปรึกษาเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา และให้ความช่วยเหลือแก่คۇสมรสของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง นอกจากนี้ควรที่จะมีการศึกษาต่อในเรื่องการสนับสนุนทางสังคมและพฤติกรรมเพ็ญภาวะ เครียดในคۇสมรสของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

arithmetic means, standard deviation, pearson product moment correlation coefficient, multiple regression analysis and t-test.

The result revealed as follows:

1. Sex and mental health status was significantly correlated ($P < .05$).
2. Age, family income and mental health status were positive significantly correlated ($P < .001$).
3. Marriage duration, type of family, illness duration and mental health status were insignificantly correlated ($P > .05$).
4. Impact of chronic illness and mental health status was negative significantly correlated ($P < .001$).
5. The result of multiple regression analysis showed that 50.16 percentage of the variance of mental health status could be predicted by three significant factors : age, family income, and impact of chronic illness. ($P < .001$) The regression equation was as follow

$$Y \text{ (mental health status)} = 108.8266 - .6182 X_1 \text{ (impact of chronic illness)} + 3.5271 X_2 \text{ (family income)} + .3794 X_3 \text{ (Age)}.$$

By the result of this study, the recommendations for implication into practice are that nurses should be aware of supporting spouses by providing self help group, effective health teaching and counselling in order to promote mental health status. For further study, social support and coping behavior should be considered.